

CE VRĂJI
A MAI FĂCUT
PISICA MEA

VOLUM COORDONAT DE
RADU PARASCHIVESCU

CE VRĂJI A MAI FĂCUT PISICA MEA

POVEȘTI CARE TORC, MIAUNĂ
ȘI CER SĂ FIE ALINTATE

ANA BLANDIANA • LIDIA BODEA • GIGI CĂCIULEANU
MARIUS CHIVU • DENISA COMĂNESCU • CĂTĂLINA DUMITRESCU
MIHAI FRĂȚILĂ • SIMONA KESSLER • GABRIEL LIICEANU
DAN C. MIHĂILESCU • GERMINA NAGĂȚ • RADU PARASCHIVESCU
ALINA PAVELESCU • TANIA RADU • VLAD STROESCU

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Andreea Niță
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Prelucrări digitale: Dan Dulgheru
DTP: Florina Vasiliu

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

© HUMANITAS, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Ce vrăji a mai făcut pisica mea: povești care torc, miaună și cer să fie alintate /
cu texte de Ana Blandiana, Lidia Bodea, Gigi Căciuleanu, ...;

vol. coord. de Radu Paraschivescu. – București: Humanitas, 2023

ISBN 978-973-50-8224-6

I. Blandiana, Ana

II. Bodea, Lidia

III. Căciuleanu, Gigi

IV. Paraschivescu, Radu (coord.)

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

*Se dedică această carte lui Toulouse, Virgică și
Obrăznicuțu', care au dispărut din realitate fără
urmă pentru a se ascunde în paginile acestei cărți.
Cei care i-au pierdut și suferă îi pot regăsi aici.*

Cuprins

Homo ludens și Felix silvestris

Cuvânt înainte

de Radu Paraschivescu 9

ANA BLANDIANA

Ménage à trois 17

LIDIA BODEA

Sfaturile unui motan bătrân
către unul mai tânăr 31

GIGI CĂCIULEANU

Inventatorul Felini –
reportaj 41

DENISA COMĂNESCU

Biografie cu pisici 49

MARIUS CHIVU

Mărtan 57

CĂTĂLINA DUMITRESCU

Cine-a mai auzit de-un
motan și-o pisicuță
polidactilografă? 65

MIHAI FRĂȚILĂ

„A trage mâța de coadă“
și arta de a trăi
cumsecade 77

SIMONA KESSLER

La țară 93

GABRIEL LIICEANU

Pisicile din Cotroceni 99

DAN C. MIHĂILESCU

Motanii, câinii mei
favoriți 121

GERMINA NAGĂȚ

Arrabal și Pisulina 139

RADU PARASCHIVESCU

Aristocrațițe 157

ALINA PAVELESCU

Pisici, pisici... 177

TANIA RADU

„Dragă Tanie, te informez
că Gherghina a
decedat.“ 189

VLAD STROESCU

O rană în formă
de pisică 195

Homo ludens și Felix silvestris

Cuvânt înainte

de Radu Paraschivescu

Între Huizinga și pisica încolăcită lângă sobă, în uscătorul de vase sau în poala dumată, cititorule, nu par să existe legături strânse. Și totuși, racorduri se pot face, după cum arată și textele pe care le veți parcurge în continuare. În prezența pisicii, oameni de profesii și de vârste diferite își descoperă apetența pentru giumbușluc. Așa ceva n-ar avea cum să se întâmple dacă animalul de companie al lui X sau al lui Y ar fi hamster, papagal sau câine. Spre a nu mai vorbi despre comportamentul față de alte animale, cu sau fără gard despărțitor și de protecție. La circ, la Grădina Zoologică, în safari sau în alte împrejurări, nimeni n-ar încerca să-i facă pe plac unui struț, să intre în grațiile unui rinocer, să se gudure pe lângă o morsa.

În cazul pisicii, se schimbă foaia. Vrem – oameni în toată firea, cum ne pretindem – să fim *acceptați* de pisicile noastre. Să trezim măcar un dram de simpatie și de afecțiune. Să fim anexe bipede ale unor capricii patrupede. Și în această calitate să le adorăm pătimaș, să ne declarăm vasalii lor, să le slujim mai ceva ca pe un padișah. Și mai e ceva. De casă sau de rasă, birmaneză sau burlaneză, ciachâră, verde, galbenă sau albastră în priviri, pisica e testul pe care-l are de trecut fiecare om care împarte spațiul cu ea. David Lodge are un roman intitulat *How Far Can You*

Go? (*Cât să-ntindem coarda?*, în traducerea oficială). Fiecare ocupant al unui spațiu în care există și pisici își pune aproape fără să vrea aceeași întrebare. „Cât pot să mă prostesc? Care e punctul dincolo de care devin caraghios, jalnic, vrednic de milă?” Răspuns: nu există așa ceva. Te poți prosti oricât, pisica te va privi la fel. Eventual va încerca să citească în stele din ce motiv creatura asta ridicolă și mereu atentă să nu facă un pas greșit se situează deasupra ei pe scara evoluției. Și – ce-i drept – curiozitatea e legitimă. (Răspuns posibil: poate fiindcă tocmai *ea* gestionează amintita scară.)

Cotizanții acestui volum felinofil au profesii, vârste și experiențe de viață diferite. Și se bucură împreună – dacă bucurie o fi asta – de foloasele și ponoasele notorietății. Unul e coregraf, altul agent literar. Unul e filozof, altul prozator. Unul e față bisericească, altul critic literar. Unul e poet, altul director de editură. Unul e psihiatru, altul se ocupă de Securitate. Umbrela sub care încap cu toții e din blană și are coadă, oricât de suprarealistă ar părea imaginea. În prezența pisicii, ei își leapădă haina profesiei și, odată cu ea, sobrietatea posturii publice. Apelativele de curtoazie se topesc, protocolul se destramă și colocatarii felinelor rămân Otilia, Gigi, Gabriel, Denisa, Marius, Germina, Dan C., Cătălina, Mihai, Simona, Vlad, Tania, Lidia, Alina, Radu etc.

Autorii pe care urmează să-i citați compun ceva mai mult de o duzină. În schimb, ceea ce scriu ei aici, în această scrisoare de dragoste și de prețuire pisicească, nu e deloc de duzină. Dimpotrivă. Vă invit să vă convingeți și îmi îngădui să vă supun atenției un text publicat în 2008, ca prefață a unei cărți a lui Hippolyte Taine, *Viața și opiniile unei pisici*, apărută la Editura Art. Mi se pare oportună amplasarea lui ca deschidere a volumului de față.

Aveți pisică? Felixități!

Sfincși cu blană coboară de pe platoul Mâțu-Pisu, unde zice-se că i-ar fi debarcat marțienii, spre a ni se încolăci pe glezne și suflete. Priviți – căci aveți la ce – și vă minunați. În nici o creatură a lumii nu s-au topit mai deplin lenea și sprintul, tenacitatea și capriciul, îmbuibarea și saltul gracil, indiferența și pisălogeala, șmecheria calmă și șuieratul amenințător, voluptatea somnului și cheful de joacă. Pisica e certificatul de naștere al lumii pe dos. Manșonul ăsta cu ochi îți dictează și îți impune, te energizează și te vrăjește, ți se suie-n cap și ți se cuibărește-n suflet. Ești ditamai omul și n-ai strop de autoritate în fața pisicii. Dacă-i ordoni, te ignoră. Dacă o rogi, râde de tine. Dacă o somezi, se proptește în labe, se întinde, se curbează ca arcul unui pod și-și ia singură măsura răzgâielii. Înțelepții au decis resemnați. Există un singur lucru pe care poți să-l faci în fața unei pisici: s-o lași în pace.

Vorba e veche și verificată: câinii au stăpâni, pisicile au angajați. Confirm cu apăsare: așa este. Fiecare om care aspiră la anturaj felin se prezintă, fără să știe, la un interviu telepatic în urma căruia cea care alege e pisica. Candidizii sau căpoșii care cred că a lor e puterea opțiunii au în scurtă vreme ocazia să-și deplângă naivitatea. N-au ales, ci au fost scanați, triați din ochi, testați și în cele din urmă acceptați. Să ne înțelegem. Nu tu, omule, accepți o pisică, oricât de greu ți-ar cădea acest adevăr. A, e casa ta, sunt banii tăi, tu o hrănești, tu îi strângi mizeriile și tot tu o duci la doctor când e bolnavă? Păi tocmai aici e clenciul. Iar în spatele lui, paradoxul. Pisica depinde de tine (și uneori are grijă să-ți spună că știe, sub forma unei ocheade languroase), dar cel acceptat tot tu ești. Și-acum întreba: cine-i mai inteligent? Aud?

E greu de spus prin ce anume fascinează pisica, care sunt strategiile ei de cucerire. Va trebui să mai treacă multă vreme până să ne lămurim din ce motiv capitulăm în fața autorității ei. Unii îi invocă frumusețea, perfecțiunea estetică, armonia pe care nici măcar pata asimetrică de sub ochi sau de pe ureche n-o poate ciobi. Alții se lasă seduși de torsul ei răsplătitor pe care-l aud după ce-și fac datoria și o mângâie gospodărește, la două mâini, cu simț de răspundere, până la amortizarea degetelor și blocarea șalelor. Unii nu pot rezista mieunatului ei în diverse registre – imperativ, tandru-implorator, șugubăț, dictatorial, pufos, însinuant, agresiv sau smerit. Alții își îngroapă fața în blana ei și se trezesc în felinirvana. Cei care cad astfel în robia aparențelor au nevoie de o drastică trezire la realitate.

Ultimele cercetări în domeniu arată că principala trăsătură a pisicii e arta de-a suscita simpatie comportându-se antipatic. Performanța nu e la îndemâna oricui, să fim sinceri. Când un om face lucruri nesuferite, el devine – în mod logic – nesuferit. Când o pisică face lucruri nesuferite, ea devine – în mod ilogic – obiect al adorației. Supremația felină e violentă, netă și implacabilă. Pisica nu se simte datoare să câștige dragostea omului prin fapte bune. Și, în fond, de ce-ar face-o? Omul i-a dovedit deja că-i apreciază la fel de mult năzbâtiile. Dacă un copil dă rămă un ghiveci cu mîngă și intră cu pantofii înnoioiați în sufragerie, riscă o scatoalcă sau măcar o vorbă de reproș. Dacă pisica sfâșie perdeaua, franjurează fotoliile abia cumpărate, scămășează covorul cozonăcindu-l cu ghearele și își face nevoile în papucii de casă, o luăm în brațe și-o consolăm pentru pocinogul pe care ni l-a pricinuit.

Abia când mângâi pisica îți dai seama la ce distanță enormă se află față de câine. Iată momentul adevărului,

voilà testul infailibil, care lămurește pe toată lumea că nu există numitor comun pentru calin și canin. (Faptul se poate constata la fel de bine în preajma tomberonului, când arunci gunoiul: Grivei tatonează zona sfios, cu ochi lirici, pândind zgârciul de pe os cu coada între picioare, pe când Burlanita te fixează cu bumbii fosforescenți ai privirilor, trufașă în tot ce face și unduindu-și coada ca pe o cobră vrăjită de fluierul indianului. Unul te învăluie, cealaltă te înfruntă.) Mângâierea e un barometru fără greș. Câinele se gudură și cerșește, pisica se înfințează și pretinde. Într-un caz, rugămintea apoasă, cu o mutră care ar împlânzi un călău saudit. În celălalt, tupeu cât încape, tencuit pe un facies de inchizitor operat de clemență. Paznicul casei abia de cutează să te atingă cu vârful botului: „Nu te supăra, nu mi-o lua în nume de rău, te rog din tot sufletelul meu, scarpină-mă trei secunde sub bărbie“. Răsfățata îți ordonă căscând gura scurt, sonor și dușmănos: „Pune mâna și prestează“. Corolarul acestei melancolice ocupațiuni e că pe câine poți să-l trezești și noaptea din somn ca să-l mângâi, pe când pisica se lasă dezmiertată exclusiv când are ea chef. Tocmeală sau cale de mijloc nu există.

În zburda ei prin viața noastră, pisica mai face un lucru aflat la îndemâna puștinilor aleși: te obligă să-i admiri stilistica escrocării. Știi din capul locului că ai de-a face cu o traficantă de emoții, dar te lași îmbrobodit. Dacă azi ghemul blănos te duce cu preșul, singura ta alinare e că mâine te va duce cu zăhărelul. Există aici o varietate a procedeelelor păcălitorii care i-ar umple de invidie pe mulți bipezi. Pisica mimează vulnerabilitatea, dar în spatele moliciunii ei retractile se ascunde un psihic de ciment și o voluptate a sfidării cum mai vezi doar în filmele cu gangsteri

care provoacă poliția. Când îi vine bine, îți lasă impresia că, la o adică, știe și ea să te apere de rele. Se cocoță pe brațul fotoliului unde citești, adoptând postura unui cerber îmbufnat. Ți se suie în cap, păzindu-ți inspirația și având grijă să nu fugă. Ți se cuibărește pe burtă când nu te simți în apele tale și se uită la tine fără o expresie anume, inducându-ți ideea tâmpită că-ți vindecă suferința, când, de fapt, nu face altceva decât să ți-o sporească. Nu trebuie să fii Stephen Hawking ca să-ți dai seama că, dacă te doare stomacul, ultimul lucru de care ai nevoie e apăsarea a douăsprezece kilograme de carne îmblănită.

Bine-bine, dar, dacă lucrurile arată atât de neplăcut, mai avem vreun motiv să ținem pe lângă noi amestecul acesta de odaliscă și tiran? Avem, vezi bine. Abia așteptăm să-i simțim frecarea tandră de picior, semn că nu mai e mâncare în farfurie. Abia așteptăm să ne așezăm în fața televizorului și să fim cuceriți de marele maestru al escalei ventrale, care ni se oprește pe piept și începe să ne frământa cu ghearele (rupându-ne, ce-i drept, tricoul). Abia așteptăm să desfacem punga de lapte și să auzim darabana furibundă a lăbuțelor pe parchet, în direcția bucătăriei. Și – să fim sinceri – ne place să obținem iubirea altora prin luptă. Câinele îți pune sufletul și dragostea pe tavă, iar ca să-i vezi ochii trebuie uneori să-i dai la o parte lacrimile. Altfel spus, nici o provocare. Pisica, în schimb, e o vietate năzuroasă, ciufută, căreia îi intri în voie doar dacă ai resurse enorme de diplomație, tact și Whiskas (se recomandă sortimentul de vânat, versiunea „pentru adulți“).

Ana Blandiana (nume literar al Otiliei Valeria Rusan, născută Coman) este autoarea a 32 volume de versuri, proză și eseuri, publicate în limba română și a 107 volume apărute în 26 de limbi. Este laureata mai multor premii naționale și internaționale, dar și subiectul a trei interdicții de publicare: 1959–1964, 1985, 1988–1989.

Este membră a Academiei de Poezie Stéphane Mallarmé, a Academiei Europene de Poezie și a Academiei Mondiale de Poezie (UNESCO) și membru corespondent al Academiei Române. Doctor Honoris Causa al mai multor universități românești, al Universității din Salamanca (Spania) și al Universității din Sofia (Bulgaria), Cavaler al Legiunii de Onoare (Franța 2009) și Romanian Women of Courage Award (2014) al Departamentului de Stat SUA (2014).

A avut întotdeauna pisici, cărora le-a dedicat mai multe cărți și pe care le-a transformat în personaje. Cel mai celebru dintre acestea este Motanul Arpagic, deținător al unei controversate cariere politice.

ANA BLANDIANA
Ménage à trois

Cred că pentru a putea relata verosimil întâmplarea care urmează trebuie să precizez de la început că, deși am avut toată viața pisici, nu există aproape nici o legătură între locul pe care acestea l-au deținut în viața mea și relațiile mele cu Miss Pis, eroina acestei povestiri. Și asta nu pentru că Miss Pis ar fi fost mai frumoasă sau mai inteligentă sau mai plină de farmec decât celelalte – toate au fost minunate –, ci pentru că s-a întâmplat să fie ființa potrivită aflată lângă mine în locul și momentul potrivit. Acel moment nu a fost – așa cum ar fi de așteptat – cel al întâlnirii, ci a survenit la mai mulți ani de când era pisica noastră oficială (pentru că mai erau și altele, neomologate, cu care mă întâlneam și ne salutam pe strada noastră sau cărora le făceam semne cu mâna când treceau pe acoperișul din fața ferestrei mele) și de când ne îndeplineam amândouă atribuțiile stabilite cu precizie: eu trebuia să îi dau la ore fixe mâncare și să-i fac curat iar ea trebuia să se prezinte și să adoarmă în cele mai minunate poziții pe masa mea de scris imediat ce mă așezam la lucru. Aceste atribuții tradiționale fuseseră îndeplinite cu mai mult sau mai puțin talent de toate generațiile feline care, de-a lungul anilor, deținuseră acest titlu în familia noastră, și Miss Pis nu a avut mulți ani un statut diferit de al predecesorilor ei – acela de colocatară agreabilă și de jucărie vie.